

Anonimizuota versija

Vertimas

C-66/19 – 1

Byla C-66/19

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2019 m. sausio 29 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Landgericht Saarbrücken (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. sausio 17 d.

Ieškovas:

JC

Atsakovė:

Kreissparkasse Saarlouis

<...> Sarbriukenas, 2019 m. sausio 17 d.

<...>

LANDGERICHT SAARBRÜCKEN

<...>

NUTARTIS

Byloje

JC, <...>,

ieškovas

<...>

prieš

Kreissparkasse Saarlouis, <...> Sarluisas,

atsakovę

<...>

(orig. p. 2)

1. Bylos nagrinėjimas sustabdomas.
2. Remiantis SESV 267 straipsniu, Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikiami šie klausimai dėl Sąjungos teisės išaiškinimo:

- a. Ar 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 10 straipsnio 2 dalies p punktą reikia aiškinti taip, kad į privalomą pateikti informaciją apie „laikotarpį“, per kurį galima pasinaudoti teise atsakyti sutarties, ir į „kitas sąlygas ja pasinaudoti“ patenka ir sutarties atsisakymo laikotarpio prasidėjimo sąlygos?

- b. Jei į a klausimą būtų atsakyta teigiamai:

Ar 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 10 straipsnio 2 dalies p punktui prieštarauja toks aiškinimas, kad informacija apie sutarties atsisakymą yra „aiški“ ir „tikslė“, jei joje pateiktini privalomi duomenys, nuo kada pradedamas skaičiuoti sutarties atsisakymo laikotarpis, nėra išsamiai pateikiami, o daroma nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės nuostatą – nagrinėjamu atveju į iki 2014 m. birželio 12 d. galiojusios redakcijos *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas, toliau – BGB) 492 straipsnio 2 dalį –, kurioje savo ruožtu daroma nuoroda į kitas nacionalinės teisės nuostatas – nagrinėjamu atveju į iki 2014 m. birželio 12 d. galiojusios redakcijos *Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch* (Įvadinis civilinio kodekso įstatymas, toliau – EGBGB) 247 straipsnio 3-13 dalis –, ir todėl vartotojas, siekdamas išsiaiškinti, kokie privalomi duomenys turi būti pateikti tam, kad būtų pradėtas skaičiuoti jo kredito sutarties atsisakymo laikotarpis, privalo perskaityti nemažai įvairių įstatymų normų?

- c. Jei į b klausimą būtų atsakyta neigiamai (ir nuoroda į nacionalinės teisės nuostatas nekelia esminių abejonių):

Ar 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 10 straipsnio 2 dalies p punktui prieštarauja toks aiškinimas, pagal kurį informacija apie sutarties atsisakymą yra „aiški“ ir „tikslė“, jei nuoroda į nacionalinės teisės nuostatą – nagrinėjamu atveju į nuo 2010 m. liepos 30 d. iki 2014 m. birželio 12 d. galiojusios redakcijos BGB 492 straipsnio 2 dalį – ir pastarojoje daroma tolesnė nuoroda – nagrinėjamu atveju į nuo 2011 m. rugpjūčio 4 d. iki 2014 m. birželio 12 d. galiojusios redakcijos EGBGB 247 straipsnio 3-13 dalis (orig. p. 3) – savaime reiškia, kad vartotojas, siekdamas išsiaiškinti, kokie privalomi duomenys turi būti pateikti tam, kad būtų pradėtas skaičiuoti jo kredito sutarties atsisakymo laikotarpis, turi ne tik perskaityti įstatymų nuostatas, bet ir atlikti teisinį vertinimą – pavyzdžiui, įvertinti, ar kreditas jam buvo suteiktas hipotekinėms sutartims bei tarpiniam finansavimui įprastomis sąlygomis, ir ar buvo sudarytos susijusios sutartys?

Motyvai:

- (1) I. Ginčas tarp šalių vyksta dėl to, ar galioja ieškovo sutarties atsisakymas, pareikštas dėl kredito sutarties.
- (2) Ieškovas, kuris neginčijamai yra vartotojas, 2012 m. <...> su atsakove sudarė hipotekinę kredito sutartį dėl 100 000,00 EUR su iki 2021 m. lapkričio 30 d. fiksuota kredito palūkanų norma, siekiančia 3,61 % per metus <...>.
- (3) Sutarties 14 punkte atsakovė informavo ieškovą apie jo teisę atsisakyti sutarties tokiu būdu (ištraukos):

14. Informacija apie sutarties atsisakymą

Teisė atsisakyti sutarties

Kredito gavėjas per 14 dienų, nenurodydamas priežasties, gali raštu (pavyzdžiui, laišku, faksu, elektroniniu paštu) atsisakyti sutarties. Laikotarpis pradedamas skaičiuoti sudarius sutartį, bet tik po to, kai kredito gavėjas gauna visus BGB 492 straipsnio 2 dalyje numatytus privalomus duomenis (pavyzdžiui, duomenis apie kredito rūšį, duomenis apie kredito sumą neto, duomenis apie sutarties galiojimo laikotarpį). <...>

- (4) 2016 m. sausio 30 d. raštu <...> ieškovas pareiškė kredito sutarties atsisakantis.
- (5) Ieškovas, motyvuodamas tuo, kad jo sutarties atsisakymas galioja, prašo pripažinti, kad atsakovė pagal grąžinimo prievolinius santykius, susijusius su kredito sutartimi, 2018 m. balandžio 30 d. turėjo teisę į ne daugiau nei

66 537,57 EUR, kad atsakovė vėluoja priimti mokėjimą ir kad ji privalo atlyginti ieškovui visą dėl restitucijos vengimo (**orig. p. 4**) atsiradusią žalą. Alternatyviai jis prašo pripažinti, kad nuo pranešimo apie atsisakymą gavimo dienos atsakovė nebeturi teisės į kredito sutartyje numatytas palūkanas ir kredito grąžinimą pagal sutartį.

- (6) Atsakovė prašo ieškinį atmesti, motyvuodama tuo, kad apie teisę atsisakyti sutarties ieškovą ji buvo informavusi nustatyta tvarka ir kad sutarties atsisakymo laikotarpis tuo momentu, kai ieškovas sutarties atsisakė, jau buvo pasibaigęs.
- (7) II. Sprendimui yra svarbiausia iš esmės tai, ar informacija apie sutarties atsisakymą dera su 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 10 straipsnio 2 dalies p punktu.

1. Teisingumo Teismo kompetencija:

- (8) Pagal 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 2 straipsnio 2 dalies a punktą direktyva netaikoma hipoteka užtikrinto kredito sutartims. Tiesa, Vokietijos teisės aktų leidejas pasinaudojo direktyvos 10 konstatuojamojoje dalyje suteikta galimybe taikyti šios direktyvos nuostatas srityse, kurios nepatenka į jos taikymo sritį, ir direktyvos reikalavimus pradėjo taikyti ir nekilnojamojo turto kreditų sutartims <...>. Į nacionalinę teisę pertekliniu būdu perkeltos Sąjungos teisės aiškinimas įeina į Teisingumo Teismo kompetenciją (1997 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-130/95 –, *juris*).

2. Prejudiciniams klausimams reikšmingos nacionalinės teisės nuostatos

- (9) a) Sprendimui yra reikšmingos sutarties sudarymo momentu galiojusios redakcijos BGB ir EGBGB nuostatos <...>.
- (10) b) Pagal nuo 2010 m. liepos 30 d. iki 2014 m. birželio 12 d. galiojusios redakcijos (toliau – ankstesnės redakcijos) BGB 495 straipsnio 1 dalį kredito gavėjas turi teisę atsisakyti vartojimo kredito sutarties, remdamasis BGB 355 straipsniu. Pagal (**orig. p. 5**) ankstesnės redakcijos BGB 495 straipsnio 2 dalies 2 punkto b papunktį sutarties atsisakymo laikotarpis, nukrypstant nuo 2010 m. birželio 11 d. iki 2014 m. birželio 12 d. galiojusios redakcijos (toliau – ankstesnės redakcijos) BGB 355 straipsnio 2 dalies nuostatų, nepradedamas skaičiuoti tol, kol kredito gavėjas negauna visų pagal BGB 492 straipsnio 2 dalį privalomų duomenų.
- (11) c) Pagal nuo 2010 m. liepos 30 d. iki 2014 m. birželio 12 d. galiojusios redakcijos (toliau – ankstesnės redakcijos) BGB 492 straipsnio 2 dalį

sutartyje turi būti pateikti duomenys, kuriuos privaloma pateikti vartojimo kredito sutartyje pagal *Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche* (Įvadinis civilinio kodekso įstatymas, toliau – EGBGB) 247 straipsnio 6-13 dalis.

- (12) d) Nuo 2011 m. rugpjūčio 4 d. iki 2014 m. birželio 12 d. galiojusios redakcijos (toliau – ankstesnės redakcijos) EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 1 punkte nustatyta, kokie duomenys turi būti pateikti vartojimo kredito sutartyje. Kitus sutartyje privalomai pateiktinus duomenis reglamentuoja ankstesnės redakcijos EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto pirmas ir antras sakiniai, 7 dalis, 8 dalies 2 punktas (sutartys su papildomomis paslaugomis), 12 dalies 1 punkto antro sakinio 2 papunktis (susijusios sutartys ir atlygintinos finansavimo paslaugos) ir 13 dalies 1 punktas (jei dalyvauja kredito tarpininkas).
- (13) e) Nuo 2010 m. birželio 11 d. iki 2016 m. kovo 20 d. galiojusios redakcijos (toliau – ankstesnės redakcijos) EGBGB 247 straipsnio 9 dalyje vartojimo kredito sutarčių, kaip jos suprantamos pagal BGB 503 straipsnį, atveju numatyta, kad ikisutartinėje informacijoje ir vartojimo kredito sutartyje, nukrypstant nuo ankstesnės redakcijos EGBGB 3-8, 12 ir 13 dalių, privaloma pateikti (tik) duomenis, nurodytus ankstesnės redakcijos EGBGB 3 dalies 1 punkto 1-7, 10 ir 13 papunkčiuose bei 3 dalies 4 punkte ir ankstesnės redakcijos EGBGB 8 dalyje (1 punkto pirmas sakiny), o sutartyje taip pat privaloma pateikti duomenis apie teisę atsisakyti sutarties pagal EGBGB 6 dalies 2 punktą (1 punkto trečias sakiny).
- (14) f) Nuo 2010 m. birželio 11 d. iki 2016 m. kovo 20 d. galiojusios redakcijos (toliau – ankstesnės redakcijos) BGB 503 straipsnio 1 dalyje nekilnojamojo turto kredito sutartys apibrėžiamos kaip sutartys, pagal kurias kreditas užtikrinamas hipoteka ir suteikiamas hipotekinėms sutartims bei tarpiniam finansavimui įprastomis sąlygomis; užtikrinimui hipoteka prilyginamas ir tokio užtikrinimo netaikymas remiantis *Gesetz über Bausparkassen* (Kontrakcinio taupymo įstatymas) 7 straipsnio 3-5 dalimis. (orig. p. 6)

3. Reikšminga *Bundesgerichtshof* (Federalinis Aukščiausiasis Teismas) jurisprudencija

- (15) Atsakovės pateikiamą informaciją apie sutarties atsisakymą *Bundesgerichtshof* savo suformuotoje jurisprudencijoje laiko tinkama pradėti skaičiuoti sutarties atsisakymo laikotarpiui. <...> (Paaiškinimai dėl BGB 492 straipsnio 2 dalies)

4. Abejonės dėl suderinamumo su 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB 10 straipsnio 2 dalies p punktu

- (16) a) Pagal 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 10 straipsnio 2 dalies p punktą kredito sutartyje „aiškiai ir glaustai“, be kita ko, nurodoma „teisės atsisakyti sutarties buvimas arba nebuvimas, laikotarpis, per kurį galima šia teise pasinaudoti, ir kitos sąlygos ja pasinaudoti, įskaitant informaciją apie vartotojo pareigą sumokėti išmokėtą kapitalo sumą ir palūkanas pagal 14 straipsnio 3 dalies b punktą bei palūkanų sumą, mokama už dieną“.
- (17) b) Abejonių dėl to, ar formuluotė, kuriai pritarė *Bundesgerichtshof*, jog sutarties atsisakymo laikotarpis pradedamas skaičiuoti „sudarius sutartį, bet tik po to, kai kredito gavėjas gauna visus BGB 492 straipsnio 2 dalyje numatytus privalomus duomenis“, yra „aiški ir glausta“, kaip tai suprantama pagal 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 10 straipsnio 2 dalies p punktą, kolegijos nuomone, kyla visų pirma dėl toliau nurodytų aspektų:
- (18) (1) Informacijoje apie sutarties atsisakymą, kuri turėtų vartotoją ne tik informuoti apie teisę atsisakyti sutarties, bet ir sudaryti galimybes jam šia teise pasinaudoti <...>, privalomi duomenys, reikalingi tam, kad sutarties atsisakymo laikotarpis būtų pradėtas skaičiuoti, išvardijami ne visi, o pateikiami tik keli pavyzdžiai. Dėl kitų duomenų daroma nuoroda į **(orig. p. 7)** ankstesnės redakcijos 492 straipsnio 2 dalį, kurioje savo ruožtu daroma nuoroda į EGBGB 247 straipsnio 6-13 dalis, kuriose vėlgi daromos nuorodos į BGB („daugiapakopės nuorodos“). Todėl vartotojas, norėdamas sužinoti, kokie privalomi duomenys yra reikšmingi sutarties atsisakymo termino skaičiavimo pradžiai, turi pats perskaityti nemažai įvairių įstatymų nuostatų.
- (19) Abejonių kyla jau vien dėl to, ar tai, kad informacijoje apie sutarties atsisakymą nėra nurodytos konkrečios sutarties atsisakymo laikotarpio prasidėjimo sąlygos, o vartotojui liepiama skaityti įvairių įstatymų nuostatas ir pačiam susižinoti, kokios sąlygos turi būti įvykdytos tam, kad būtų pradėtas skaičiuoti jo sutarties atsisakymo laikotarpis, yra iš esmės suderinama su aiškumo ir glaustumo reikalavimu, nustatytu 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB 10 straipsnio 2 dalies p punkte. Teismas mano, kad į pagal direktyvą reikalaujamą informaciją apie „laikotarpį“, per kurį galima pasinaudoti teise atsisakyti sutarties, ir „kitas sąlygas“ ja pasinaudoti įeina ir informacija apie sutarties atsisakymo laikotarpio pradžią ir todėl informacijoje apie sutarties atsisakymą turi būti nurodyti konkretūs privalomi duomenys, nuo kurių

- pateikimo priklauso, kada bus pradėtas skaičiuoti sutarties atsisakymo laikotarpis.
- (20) Teismas šiuo atžvilgiu negali pritarti nuomonei, kad, išvardijus ne tik pavyzdžius, bet visus privalomus duomenis, vartotojui, tikėtina, bus pateikta ne pagal 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/48/EB 2008/48/EG reikalaujama aiški ir glausta informacija, o perteklinė ir sunkiai suvokiama „informacija“ <...>. Reikalaujami privalomi duomenys informacijoje apie sutarties atsisakymą galėtų būti pateikti sunumeruoti. Informacija apie sutarties atsisakymą taptų išsamesnė, tačiau jokių būdu ji nebūtų nei „perteklinė“, nei „sunkiai suvokiama“. Tai liudija pačios direktyvos 10 straipsnis, kuriame nurodyti visi reikalaujami duomenys ir kuris yra tikrai ilgas, tačiau labai aiškus ir lengvai suprantamas.
- (21) (2) Jei paaiškėtų, kad nuoroda į **(orig. p. 8)** nacionalinės teisės nuostatas *per se* direktyvos reikalavimams neprieštarauja, abejonių dėl to, ar atsakovės informacija apie sutarties atsisakymą, susijusi su atsisakymo laikotarpiu, yra aiški ir glausta, išlieka bet kuriuo atveju, nes per „daugiapakopės nuorodas“ vartotojui nesudaromos galimybės savarankiškai ir savo atsakomybe susižinoti privalomus duomenis, kuriuos būtina pateikti tam, kad būtų pradėtas skaičiuoti sutarties atsisakymo laikotarpis. Juk vartotojui daugiapakopėmis nuorodomis perkelta užduotis nėra vien tik skaitant įstatymų tekstus susirasti privalomus duomenis. Veikiau dėl ankstesnės redakcijos EGBGB 247 straipsnio 9 dalies tų kelių nuorodų pasekmė yra tai, kad vartotojas turi atsakyti į teisinį klausimą, ar su kredito davėju jis sudarė vartojimo kredito sutartį, kaip ji suprantama pagal ankstesnės redakcijos BGB 503 straipsnį. Tik atsakius į šį klausimą vartotojui tampa aišku, ar jo atveju sutarties atsisakymo laikotarpis pradedamas skaičiuoti pateikus tik ankstesnės redakcijos EGBGB 247 straipsnio 9 dalyje nurodytus privalomus duomenis, ar yra būtini tolesni duomenys. Tačiau klausimas, ar tai yra nekilnojamojo turto kredito sutartis kaip ji suprantama pagal ankstesnės redakcijos BGB 503 straipsnį, nėra klausimas, į kurį galėtų atsakyti teisinio išsilavinimo neturintis vidutinis vartotojas, kuriuo reguliariai remiasi *Bundesgerichtshof* <...>.
- (22) Tam vartotojas turėtų patikrinti, ar suteikiant kreditą yra reikalaujama užtikrinti jį hipoteka ir ar jis suteikiamas hipotekinėms sutartims bei tarpiniam finansavimui įprastomis sąlygomis. Ar suteikiant kreditą yra reikalaujama užtikrinti jį hipoteka, vartotojas dar gali išsiaiškinti tiesiog perskaitydamas kredito sutartį. Tačiau vartotojas tikrai neturi jokių galimybių įvertinti, ar kreditas jam buvo suteiktas hipotekinėms sutartims bei tarpiniam finansavimui įprastomis sąlygomis. Atsakymo į šį klausimą neįmanoma rasti vien tik perskaičius įstatymo tekstą. Norėdamas į jį atsakyti, vartotojas veikiau turėtų atlikti teisinį vertinimą remdamasis susijusia *Bundesgerichtshof* jurisprudencija, pagal kurią sutartos palūkanos bet kuriuo yra laikytinos įprastomis rinkoje, jei *Deutsche Bank* mėnesinėje

palūkanų statistikoje skelbiamas palūkanų normas jos viršija ne daugiau nei 1 procentiniu punktu <...>. Kadangi vargu ar galima tikėtis, **(orig. p. 9)** kad vidutiniam vartotojui ši *Bundesgerichtshof* jurisprudencija yra žinoma, ir kadangi jis ir šiaip negali žinoti, pagal ką jis turėtų įvertinti įprastumą rinkoje, „daugiapakopės nuorodos“ savaime reiškia, kad vartotojas, norėdamas išsiaiškinti sąlygas, nuo kurių priklauso sutarties atsisakymo laikotarpio pradžia, turėtų kreiptis teisinės konsultacijos.

- (23) Taip pat ir kitų EGBGB 247 straipsnio 3-13 dalių nuostatų atveju iš vartotojo reikalaujama atlikti teisinį vertinimą, kurio be teisininko pagalbos jis negali atlikti (<...> (pavyzdys)).
- (24) Kolegijos manymu, informacija apie sutarties atsisakymą, kurioje dėl sutarties atsisakymo laikotarpio pradžios bet kuriuo atveju pateikiamos daugiapakopės nuorodos, kurios savaime reiškia teisinio įvertinimo būtinybę, yra nesuderinama su direktyvos reikalavimu, kad informacija turi būti „aiški“ ir „glausta“. Teisinio išsilavinimo neturintis vartotojas be – paprastai mokamos – teisininko konsultacijos neturi jokių galimybių atsakyti į klausimą, ar jo sudaryta sutartis yra nekilnojamojo turto kredito sutartis arba ar buvo sudarytos susijusios sutartys. Todėl savarankiškai, be teisininko pagalbos, jis negali nei nustatyti, kokie privalomi duomenys turi būti pateikti tam, kad būtų pradėtas skaičiuoti sutarties atsisakymo terminas, ir ar jis gavo visus reikalingus privalomus duomenis, nei žinoti, kada sutarties atsisakymo terminas prasideda ir baigiasi.
- (25) Atsižvelgiant į tai, atrodo, kad atsakovės naudojama formuluotė nėra „aiški“ ir „glausta“, kaip tai suprantama pagal 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 10 straipsnio 2 dalies p punktą.

5. Prejudicinių klausimų reikšmingumas nagrinėjamoje byloje:

- (26) a) <...> **(orig. p. 10)** <...> (Paaiškinimai dėl prejudicinių klausimų reikšmingumo prašymui)
- (27) b) <...> (Paaiškinimai dėl nesančios galimybės priimti sprendimą šioje bylos stadijoje)
- (28) c) <...> **(orig. p. 11)** <...> (Paaiškinimai dėl atsakymų į prejudicinius klausimus reikšmės sprendimui byloje priimti)
- (29) <...> (Atsisakymas pateikti dar vieną prejudicinį klausimą)

<...>